

ESTAT DEL MEDI AMBIENT a les Illes Balears

Informe complet 2016- 2019

Capítol 14. Agricultura ecològica

EQUIP REDACTOR
GABINET d'ANÀLISI AMBIENTAL I TERRITORIAL

Martín Llobera O'Brien, *biòleg*
Francisca Balle Llabrés, *ambientòloga*
Alejandro Pílares García, *geògraf*
Margalida Mestre Morey, *geògrafa*
Aina Soler Crespí, *arquitecta*

Març 2023

Gabinet d'Anàlisi Ambiental i Territorial GAAT
C/ Pere Dezcallar i Net, 13, 3r-8a
07003 Palma
Tel. 971227791
Mòb. 636 500 972
empresa@gaat.es www.gaat.es

G CONSELLERIA
O MEDI AMBIENT
I I TERRITORI
B DIRECCIÓ GENERAL
RESIDUS I EDUCACIÓ
AMBIENTAL

Conselleria de Medi Ambient i Territori
Direcció General de Residus i Educació Ambiental
Servei de Qualitat Ambiental i Educació Ambiental
Gremi de Corredors, 10, polígon de Son Rossinyol
07009 Palma
Tel. 971176683

CAPÍTOL 14. AGRICULTURA ECOLÒGICA

ÍNDEX

1.	INTRODUCCIÓ	1
2.	AGRICULTURA ECOLÒGICA A LES ILLES BALEARS	2
2.1.	AGRICULTURA	2
2.2.	RAMADERIA	7
3	NORMATIVA I PLANS D'ACCIÓ	9
3.1.	NORMATIVA COMUNITÀRIA	9
3.2.	NORMATIVA ESTATAL	10
3.3.	NORMATIVA AUTONÒMICA	11
3.4.	COMPETÈNCIES I ACTIVITATS	11
4	INDICADORS	13

ÍNDEX DE TAULES

Taula 1. Dades bàsiques d'agricultura ecològica a Espanya.....	1
Taula 2. Superfície dedicada a l'agricultura Ecològica a les diferents illes (2006).....	2
Taula 3. Superfície dedicada a l'agricultura Ecològica a les diferents illes (2011).....	2
Taula 4. Superfície dedicada a l'agricultura Ecològica a les diferents illes (2016-2019).....	2
Taula 5. Superfície inscrita en el CBPAE per tipus de cultiu 2007.....	3
Taula 6. Superfície inscrita en el CBPAE per tipus de cultiu 2016-2019 a Illes Balears.....	3
Taula 7. Superfície inscrita en el CBPAE per tipus de cultiu 2016-2019.....	3
Taula 8. Evolució de l'agricultura ecològica a les Illes Balears.....	5
Taula 9. Evolució de la superfície de l'agricultura ecològica a Mallorca i Menorca.....	6
Taula 10. Evolució de l'agricultura ecològica a Eivissa i Formentera.....	6
Taula 11. Evolució de les explotacions ramaderes (total) inscrites en el CBPAE 1996-2019.....	7
Taula 12. Evolució d'activitats industrials en Agricultura Ecològica a les Illes Balears (2007-2011, 2019).....	8

ÍNDEX DE TAULES

Figura 1. Percentatge de superfícies de tipus de cultiu en Agricultura Ecològica 2019.....	4
Figura 2. Evolució d'operadors i superfície en Agricultura Ecològica.....	5
Figura 3. Evolució d'explotacions ramaderes d'Agricultura Ecològica.....	8

1. INTRODUCCIÓ

L'agricultura ecològica és un sistema general de gestió agrícola i producció d'aliments que combina les millors pràctiques ambientals, un elevat nivell de biodiversitat, la preservació de recursos naturals, l'aplicació de normes exigents sobre benestar animal i una producció conforme a les preferències de determinats consumidors per productes obtinguts a partir de substàncies i processos naturals¹. Entre d'altres coses:

- S'exclou l'ús de productes químics de síntesi (fertilitzants, herbicides, plaguicides, antibiòtics, etc.).
- Es fomenta la compravenda a nivell local, per tal d'evitar el transport dels aliments i, per tant, disminuir el consum d'energies no renovables i els intermediaris que encareixen el producte.
- Es treballa per a mantenir la fertilitat natural del sòl i la biodiversitat en general com a bases per a un bon funcionament del sistema agrícola en harmonia amb la natura.

L'aplicació d'agricultura ecològica és, dins l'esquema de estat-pressió-resposta, una resposta des del sector primari a les pressions sobre el medi agrari (contaminació per productes químics, degradació del sòl, contaminació d'aqüífers, pèrdua de biodiversitat, etc.).

Els aliments ecològics (amb distintiu o etiqueta ecològica) estan certificats per una entitat (a Balears, el Consell Balear de la Producció Agrària Ecològica, CBPAE) que certifica que es compleixi amb la norma de referència i regula l'ús del logo oficial com a garantia de qualitat ambiental als consumidors.

En tot el món (any 2014), s'estima que el número de productors de producció ecològica s'aproximen a 1.6 milions, i els elaboradors són uns 49.000. La superfície total s'acosta als 38 milions d'hectàrees (0,9% de la superfície dedicada al cultiu mundial)².

A Espanya les dades bàsiques per 2000, 2012 i 2016-2019 són les següents³:

	2000	2012	2016
Superfície ecològica inscrita (ha)	380.920	1.756.550	2.018.802
Núm. total de productors	13.394	30.462	39.744
Núm. total d'elaboradors	899	2.790	3.810

	2017	2018	2019
Superfície ecològica inscrita (ha)	2.082.173	2.246.475	2.354.916
Núm. total de productors	41.871	44.282	47.108
Núm. total d'elaboradors	4.297	4.627	5.230

Taula 1. Dades bàsiques d'agricultura ecològica a Espanya (2000-2019).

¹ Reglament (CE) NO 834/2007 del Consell de 28 de juny de 2007 sobre producció i etiquetat dels productes ecològics i pel que se deroga el Reglament (CEE) 2092/91.

² Estrategia para el apoyo a la producción ecológica. Marzo 2014. Ministerio de Agricultura, Alimentación y Medio Ambiente.

<https://www.mapa.gob.es/es/alimentacion/temas/produccion-eco/>

³ https://www.mapa.gob.es/es/alimentacion/temas/produccion-eco/estadisticas/ae/2019_word_ver31_tcm30-540808.pdf

2. AGRICULTURA ECOLÒGICA A LES ILLES BALEARS

2.1. AGRICULTURA

A les Illes Balears, en el 2019 hi havia inscrits un total de 962 operadors. En total, unes 36.766 ha figuren en el registre del CBPAE (Consell Balear de Producció Agrària Ecològica)⁴⁵. Per a Mallorca la superfície dedicada a l'agricultura ecològica suposa el 7,74% de la superfície total, a Menorca el 8,76, mentre que per a Eivissa representa el 1,35% i per a Formentera el 2,9%. Per les Illes Balears, el percentatge de superfície dedicada a l'agricultura ecològica respecte al total de la Comunitat Autònoma és de 7,09%, mentre que respecte a la SAU (superfície agrícola útil) ascendeix a 13,66 %. Les dades bàsiques d'agricultura ecològica a les Illes Balears s'obtenen al CBPAE i a l'Associació Producció Agrària Ecològica Mallorca (APAEMA).

Agricultura Ecològica	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera	Illes Balears
Ha	15.385	2.923,9	359,6	1	18.669,5
% superfície total	4,2	4,2	0,6	0,01	3,76
% superfície SAU	8,7	9,7	2,6		6,93

Taula 2. Superfície dedicada a l'agricultura Ecològica a les diferents illes (2006).

Agricultura Ecològica	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera	Illes Balears
Ha	22.469	5.226,00	450	4	28.149,00
% superfície total	6,20	7,52	0,79	0,05	5,65
% superfície SAU	12,7	17,33	3,25		15,43

Taula 3. Superfície dedicada a l'agricultura Ecològica a les diferents illes (2011).

Hectàrees	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera	Illes Balears
2016	24.570	4.200	724	5,6	29.501
2017	26.710	4.857	730	19,5	32.318
2018	29.399	5.449	746	253	35.848
2019	29.673	6.082	770	239	36.766
% superfície total	7,74	8,76	1,35	2,90	7,09
% superfície SAU	13,55	14,76	10,39	15,83	13,66

Taula 4. Superfície dedicada a l'agricultura Ecològica a les diferents illes (2016-2019).

La comparació de la superfície inscrita a cada illa amb la seva superfície agrícola útil (SAU), s'evidencia que la major presència de l'agricultura ecològica es dona a Menorca, on les hectàrees inscrites en el CBPAE són un 14,76% de la SAU de l'illa, mentre que a Mallorca aquest percentatge és de 13,55% i a Eivissa un 10,39%.

Els tipus de cultiu i la seva distribució són els següents, als anys 2007, 2011, 2019.

Hectàrees 2007	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera	Illes Balears
Cereals i llegums	3.084,81	357,01	50,22	0	3.492
Hortalissa i tubercles	72,6	20,95	24,44	1,0	119,0
Cítrics	65,38	0	10,15	0	75,5
Fruiters	101,46	13,09	12,95	0	127,5
Olivar	348,81	0,0	18,85	0	367,7

⁴ <http://www.cbpaee.org/index.php?lang=es>

⁵ <https://apaema.net/> Associació Producció Agrària Ecològica Mallorca (APAEMA)

Vinya	138,57	6,76	18,4	0	163,7
Fruits secs	2.407,95	2,22	108,07	0	2.518,2
Aromàtiques i medicinals	3,78	1,43	0,74	0	6,0
Bosc i recol·lecció silvestre	5.014,94	492,69	78,62	0	5.586,3
Pastures i farratges	4.492,8	2.121,07	12,2	0	6.626,1
Guaret i adob verd	307,83	32,66	26,89	0	367,4
Planters	0,08	0,5	0	0	0,6
Total	16.039	3.048,4	361,53	1	19.449,9

Taula 5. Superfície inscrita en el CBPAE per tipus de cultiu 2007.

Hectàrees	2016	2017	2018	2019
Cereals i llegums	4.133	4.499	4.790	5.195
Hortalissa i tubercles	145	163	203	229
Cítrics	65	61	87	85
Fruiters	199	210	226	254
Olivar	645	670	847	952
Vinya	583	664	764	825
Fruits secs	3.541	3.681	3.788	3.818
Aromàtiques i medicinals		18	15	22
Bosc i recol·lecció silvestre	3.727	3.992	4.334	4.829
Pastures i farratges	15.562	17.274	19.230	19.107
Guaret i adob verd	883	1.096	1.542	1.429
Planters		3	2	4
Total	29.501	32.318	35.848	36.749

Taula 6. Superfície inscrita en el CBPAE per tipus de cultiu 2016-2019 a Illes Balears.

Hectàrees 2019	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera	Illes Balears	%
Cereals i llegums	4.493,00	470,00	82,00	150,00	5.195	14,14
Hortalissa i tubercles	228,00	30,00	42,50	13,50	229	0,62
Cítrics	85,00	0,30	0,30	16,00	85	0,23
Fruiters	254,00	12,00	15,70	1,40	254	0,69
Olivar	849,00	51,00	44,00	6,40	952	2,59
Vinya	823,00	11,00	34,00	14,00	825	2,24
Fruits secs	3.722,00	16,00	78,00	1,10	3.818	10,39
Aromàtiques i medicinals	22,10	7,90	7,90	1,30	22	0,06
Bosc i recol·lecció silvestre	3.619,00	1.106,00	102,00	0,50	4.829	13,14
Pastures i farratges	14.520,00	4.339,00	231,00	16,00	19.107	51,99
Guaret i adob verd	1.243,00	30,00	120,00	34,90	1.429	3,89
Planters	2,00	1,60	0,20	0,00	4	0,01
Total	29.860,10	6.074,80	757,60	255,10	36.749	100,00

Taula 7. Superfície inscrita en el CBPAE per illes i tipus de cultiu 2016-2019.

Les superfícies més extenses són les pastures i farratges, cereals i llegums i bosc i recol·lecció silvestre.

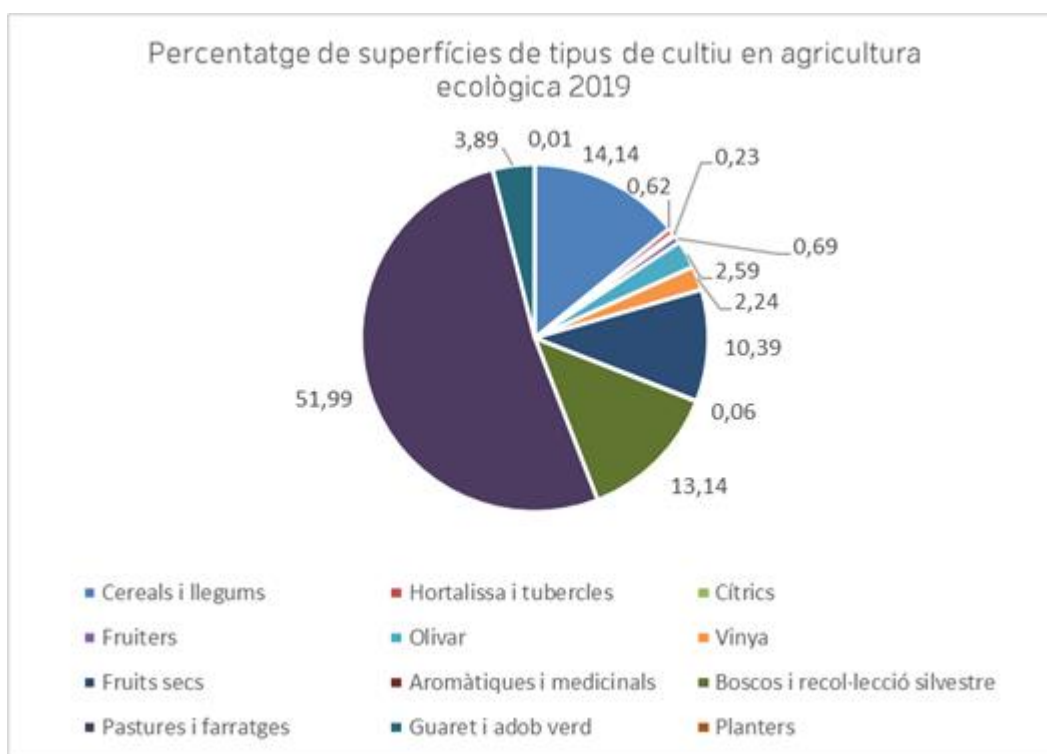

Figura 1. Percentatge de superfícies de tipus de cultiu en agricultura ecològica 2019.

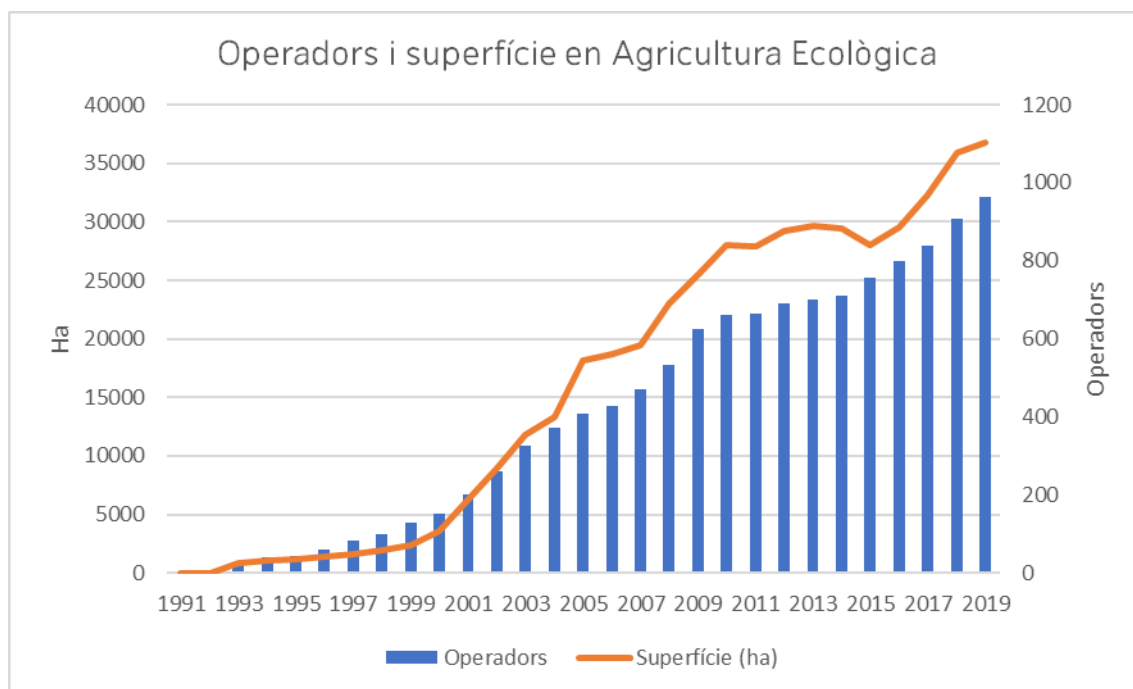
L'agricultura i ramaderia ecològiques han crescut entre el 2009 i el 2019 un 53,9%, considerant els operadors.

Any	Illes Balears		
	Operadors	Superfície (ha)	Explotacions ramaderes
1991	2	11,9	
1992	2	12,6	
1993	26	836	
1994	40	1.012	
1995	43	1.137	
1996	60	1.424	12
1997	83	1.598	12
1998	100	1.983	25
1999	128	2.418	31
2000	153	3.590	36
2001	200	6.193	58
2002	261	8.959	102
2003	325	11.777	159
2004	373	13.295	175
2005	408	18.126	196
2006	428	18.669	198
2007	470	19.449	287
2008	533	23.006	353
2009	625	25.518	443
2010	660	28.028	376
2011	663	27.954	416
2012	692	29.256	381

2013	702	29.677	361
2014	711	29.391	295
2015	755	28.017	287
2016	800	29.502	281
2017	840	32.318	283
2018	907	35.848	299
2019	962	36.767	303

Taula 8. Evolució de l'agricultura ecològica a les Illes Balears.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del CBPAE.

Figura 2. Evolució d'operadors i superfície en Agricultura Ecològica.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del CBPAE.

L'increment ha estat constant i els operadors i la superfície tenen el mateix ritme de creixement.

Any	Mallorca		Menorca	
	Operadors	Superfície (ha)	Operadors	Superfície (ha)
1991	2	12	0	0
1992	2	13	0	0
1993	25	836	1	0
1994	39	1.012	1	0
1995	42	1.137	1	0
1996	54	1.359	2	52
1997	69	1.476	3	59
1998	84	1.777	5	137
1999	106	2.129	10	209
2000	125	2.824	15	684
2001	154	4.748	22	1.272
2002	207	7.377	26	1.396
2003	253	9.539	38	2.013
2004	291	10.665	42	2.348
2005	316	15.192	50	2.642

2006	325	15.385	56	2.923
2007	355	16.039	62	3.048
2008	427	18.367	80	3.048
2009	471	20.363	93	4.254
2010	499	22.358	97	4.740
2011	505	22.469	94	5.226
2012	537	23.461	88	5.341
2013	541	23.817	91	5.401
2014	545	23.444	90	5.396
2015	582	22.917	86	4.465
2016	614	24.571	89	4.201
2017	633	26.711	97	4.858
2018	669	29.400	108	5.450
2019	703	29.674	115	6.083

Taula 9. Evolució de la superfície de l'agricultura ecològica a Mallorca i Menorca.
Font: Elaboració pròpia a partir de dades del CBPAE.

Any	Eivissa		Formentera	
	Operadors	Superfície (ha)	Operadors	Superfície (ha)
1991	0	0	0	0
1992	0	0	0	0
1993	0	0	0	0
1994	0	0	0	0
1995	0	0	0	0
1996	4	13	0	0
1997	11	62	0	0
1998	11	67	0	0
1999	12	79	0	0
2000	13	81	0	0
2001	24	172	0	0
2002	28	186	0	0
2003	34	224	0	0
2004	40	280	0	0
2005	41	291	1	1
2006	46	359	1	1
2007	51	361	2	1
2008	54	385	2	1
2009	59	414	2	1
2010	61	442	3	1
2011	51	450	3	4
2012	64	450	3	5
2013	67	455	3	4
2014	73	548	3	4
2015	84	631	3	4
2016	93	724	4	6
2017	105	730	5	20
2018	117	747	13	253
2019	131	770	13	240

Taula 10. Evolució de l'agricultura ecològica a Eivissa i Formentera.
Font: Elaboració pròpia a partir de dades del CBPAE.

La superfície dedicada a l'agricultura ecològica requereix un procés previ de transformació, de manera que els cultius primer es troben en reconversió i després en un any en pràctiques, abans de considerar-se ecològica de ple dret.

2.2. RAMADERIA

Per part de la ramaderia, cal dir que al 2011 hi havia inscrites 416 explotacions (67% a Mallorca, 29% a Menorca i 3,6% a Pitiüses).

Any	Mallorca	Menorca	Eivissa	Illes Balears
1996	11	1	0	12
1997	11	1	0	12
1998	22	2	1	25
1999	26	4	1	31
2000	31	4	1	36
2001	42	15	1	58
2002	78	22	2	102
2003	124	32	3	159
2004	137	32	6	175
2005	155	35	6	196
2006	158	34	6	198
2007	206	70	11	287
2008	252	87	14	353
2009	310	113	20	443
2010	246	116	12	376
2011	279	122	15	416
2012	257	107	15	381
2013	240	108	13	361
2014	191	91	13	295
2015	182	91	14	287
2016	189	78	14	281
2017	197	76	10	283
2018	204	82	13	299
2019	194	92	17	303

Taula 11. Evolució de les explotacions ramaderes (total) inscrites en el CBPAE 1996-2019.
Font: Memòria 2006 CBPAE i INE.

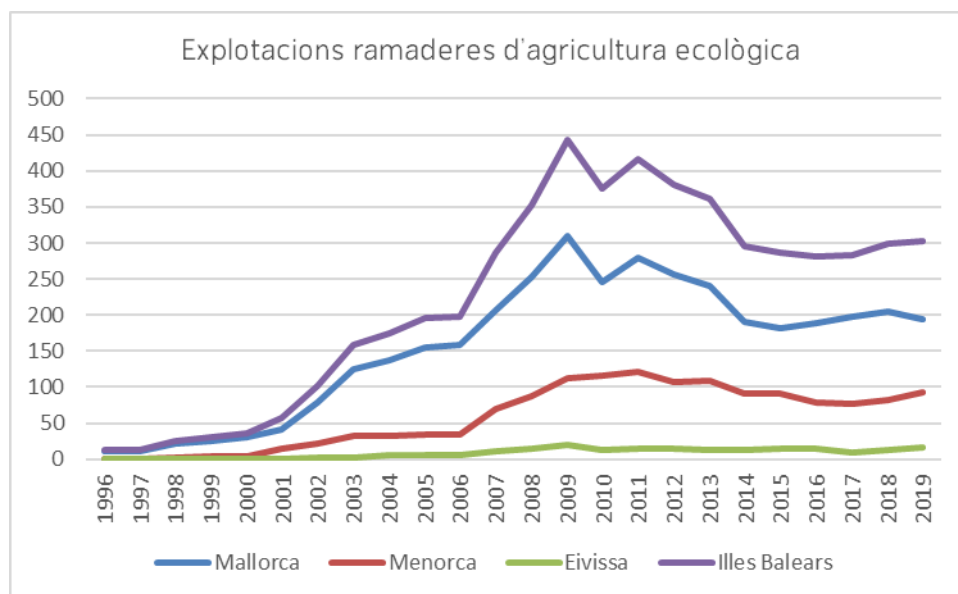

Figura 3. Evolució d'explotacions ramaderes d'agricultura ecològica.

Finalment, cal fer esment a les activitats industrials relacionades amb l'agricultura ecològica: a l'any 2019 hi havia un total de 332 empreses a totes les Balears, de les quals destacaven en número, les bodegues embotelladores de vi i caves (32) i les tafones (50). Als darrers anys s'ha produït un creixement entre les bodegues, però també a les altres categories. De fet, entre el 2011 i el 2019 el nombre d'empreses s'ha multiplicat per 4.

Activitats industrials	2007	2011	2016	2017	2018	2019
Tafona i/o envasadora d'oli	6	12	34	44	47	50
Bodega i embotellat de vins i caves	9	18	26	29	31	32
Llet, formatge i derivats làctics	2	7	12	16	12	
Manipulació i envasat de productes hortovitífriques frescos	6	11	16	16	17	15
Conserves, semiconserves i sucus vegetals	4	12	20	21	19	18
Espècies, aromàtiques i medicinals	1		7	7	9	11
Panificació i pastes alimentàries	8	13	19	22	23	23
Galetes, confiteria i pastisseria	8		2	3	5	5
Manipulació i envasat de fruits secs	4		12	16		20
Manipulació i envasats de grans			6	7	7	8
Preparats alimentàries	1		1			4
Altres			83	97	131	136
Total	47	77	238	278	301	322

Taula 12. Evolució d'activitats industrials en agricultura ecològica a les Illes Balears (2007-2011, 2019).
Font: Dades del CBPAE.

Malgrat no estar ni directament ni necessàriament relacionat amb l'agricultura ecològica, la conservació de les **races i varietats vegetals autòctones**, les races pròpies de les Balears, i la divulgació d'aquesta riquesa entre la ciutadania, ha de ser paral·lela als esforços de produir aliments seguint les tècniques ecològiques. Les dues tasques comparteixen una base comuna, com pot ser l'ús de les varietats i races pròpies de cada zona que estan més ben adaptades a les condicions climàtiques i ser més resistents a plagues i malalties. La informació sobre aquestes races i varietats apareix al capítol de Biodiversitat.

3. NORMATIVA I PLANS D'ACCIÓ

3.1. NORMATIVA COMUNITÀRIA

El Reglament (CEE) 2092/91, de 24 de juny de 1991, sobre la producció agrícola ecològica i la seva indicació en els productes agraris i alimentaris, i el Reglament CE 1804/99 que el completava, avui dia ja derogats, foren les primeres normatives bàsiques sobre la producció agrícola ecològica a nivell europeu però d'aplicació autonòmica a l'Estat Espanyol. El primer en principi regulava la producció de vegetals, a més de les eines bàsiques de control, les importacions, l'etiquetat, les normes de producció, etc., mentre que el segon ampliava el reglament a la ramaderia.

El **Reglament (CE) 834/2007** del Consell, de 28 de juny de 2007, sobre producció i etiquetat dels productes ecològics derogà el Reglament (CEE) 2092/91. Especificava els principis aplicables en matèria agrària i en la transformació d'aliments ecològics. Determina les normes de producció, per exemple prohibició de l'ús d'organismes modificats genèticament o radiacions ionitzants. Especificava normes per vegetals, algues, ramaderia, aqüicultura. També tracta el tema d'etiquetat i dels controls.

El reglament vigent és el **Reglament (UE) 848/2018 del Parlament Europeu i del Consell, de 30 de maig de 2018 sobre producció ecològica i etiquetat dels productes ecològics** i pel qual es deroga el Reglament (CE) 834/2007 del Consell (correcció d'errors al Diari Oficial de la Unió Europea -DOUE- (11/01/2021).

Una de les fites fonamentals a nivell europeu ha estat la creació d'un logotip comú en l'àmbit europeu. Això implica disposar d'una imatge fàcilment identificable a nivell comunitari i el reconeixement d'una sèrie de criteris unificats per a tots els països membres, ja que segons la normativa vigent un producte només pot aconseguir aquest certificat si:

- El 95% dels ingredients, com a mínim, s'ha produït seguint les tècniques ecològiques;
- El producte compleix les disposicions fixades pel sistema de control oficial;
- El producte procedeix directament del productor o transformador i es presenta en un envàs segellat;
- El producte duu el nom del productor, elaborador o venedor, o el nom del codi de l'organisme d'inspecció.

Reglament d'execució (UE) 344/2011 de la Comissió, de 8 de abril de 2011, que modifica el Reglament (CE) 889/2008, pel que se estableixen disposicions de aplicació del Reglament (CE) N° 834/2007 del Consell, sobre producció i etiquetat dels productes ecològics, respecte a la producció ecològica, al seu etiquetat i el seu control.

Reglament d'execució (UE) 426/2011 de la Comissió, de 2 de maig de 2011, que modifica el Reglament (CE) 889/2008, pel que se estableixen disposicions de aplicació del Reglament (CE) N° 834/2007 del Consell, sobre producció i etiquetat dels productes ecològics, respecte a la producció ecològica, al seu etiquetat i el seu control.

Reglament d'execució (UE) 203/2012 de la Comissió, de 8 de març de 2012, que modifica el Reglament (CE) 889/2008 pel que se estableixen disposicions de aplicació del Reglament (CE) 834/2007 del Consell, en allò que respecta a las disposicions d'aplicació referides al vi ecològic.

Reglament d'execució (UE) 505/2012 de la Comissió, de 14 de juny de 2012, que modifica i corregeix el Reglament (CE) 889/2008 pel que se estableixen disposicions d'aplicació del Reglament (CE) 834/2007 del Consell, sobre producció i etiquetat de los productes ecològics, en allò que respecta a las disposicions d'aplicació referides al vi ecològic.

Reglament d'execució (UE) 392/2013 de la Comissió, de 29 d'abril de 2013, que modifica el Reglament (CE) 889/2008, pel que fa referència al règim de control de la producció ecològica.

Reglament d'execució (UE) 1030/2013 de la Comissió, de 24 d'octubre de 2013, que modifica el Reglament (CE) 889/2008, pel qual s'estableixen les disposicions d'aplicació del Reglament (CE) 834/2007 del Consell, sobre producció i etiquetatge dels productes ecològics, pel que fa a la producció ecològica, el seu etiquetatge i el seu control.

Reglament d'execució (UE) 1364/2013 de la Comissió, de 17 de desembre de 2013, que modifica el Reglament (CE) 889/2008, pel qual s'estableixen les disposicions d'aplicació del Reglament (CE) 834/2007, pel que fa a la utilització de juvenils de l'aqüicultura ecològica i de material de reproducció de musclos bivalves no ecològics a l'aqüicultura ecològica.

Reglament d'execució (UE) 354/2014 de la Comissió, de 8 d'abril de 2014, que modifica el Reglament (CE) 889/2008, pel qual s'estableixen les disposicions d'aplicació del Reglament (CE) 834/2007 del Consell, sobre producció i etiquetatge dels productes ecològics, pel que fa a la producció ecològica, el seu etiquetatge i el seu control.

Reglament d'execució (UE) 836/2014 de la Comissió, de 31 de juliol de 2014, que modifica el Reglament (CE) 889/2008, pel qual s'estableixen les disposicions d'aplicació del Reglament (CE) 834/2007 del Consell, sobre producció i etiquetatge dels productes ecològics, pel que fa a la producció ecològica, el seu etiquetatge i el seu control.

Reglament d'execució (UE) 1358/2014 de la Comissió, de 18 de desembre de 2014, que modifica el Reglament (CE) 889/2008 pel qual s'estableixen disposicions d'aplicació del Reglament (CE) 834/2007 del Consell, pel que fa a la procedència dels animals de l'aqüicultura ecològica, les pràctiques zootècniques aquícoles, els pinsos per als animals de la aquicultura ecològica i els productes i substàncies autoritzats per al seu ús en l'aqüicultura ecològica.

Reglament d'execució (UE) 673/2016 de la Comissió, de 29 d'abril de 2016, que modifica el Reglament (CE) 889/2008 pel qual s'estableixen disposicions d'aplicació del Reglament (CE) 834/2007 del Consell, sobre producció i etiquetatge dels productes ecològics, pel que fa a la producció ecològica, el seu etiquetatge i el seu control.

Reglament (UE) 848/2018 (NOU) del Parlament Europeu i del Consell, de 30 de maig de 2018 sobre producció ecològica i etiquetat dels productes ecològics i pel qual es deroga el Reglament (CE) 834/2007 del Consell.

3.2. NORMATIVA ESTATAL

A l'Estat espanyol, la majoria de consells reguladors comparteixen un logotip que només presenta petites diferències per a cada una de les comunitats. La principal normativa estatal és la següent:

- Reial Decret 1852/1993, de 22 d'octubre, pel que s'estableixen normes sobre la producció agrícola ecològica i la seva indicació en els productes agraris i alimentaris.
- Reial Decret 1614/2005, de 30 de desembre, pel que es modifica el Reial Decret 1852/1993 pel que se estableixen normes sobre la producció agrícola ecològica i la seva indicació en els productes agraris i alimentaris.

- Llei 30/2006, de 26 de juliol, de llavors i plantes de viver i de recursos fitogenètics.
- Llei Orgànica 16/2007, de 13 de desembre, complementària de la Llei pel desenvolupament sostenible del medi rural.
- Llei 45/2007, de 13 de desembre, pel desenvolupament sostenible del medi rural.

Finalment, també cal destacar el Reial Decret 1614/2005, de 30 de desembre, pel que se modifica el Reial Decret 1852/1993, de 22 d'octubre, sobre producció agrícola ecològica i la seva indicació en els productes agraris i alimentaris, que va entrar en vigor durant gener del 2006, el qual va servir per posar fi a l'ús indiscriminat i incontrolat de termes com "biològic", "orgànic" i "bio" per empreses i productes sense res a veure amb la producció ecològica regulada. Actualment ja està derogat.

Reial Decret 833/2014, de 3 d'octubre, que estableix el Registre General de Operadors Ecològics (REGOE) i crea la Mesa de Coordinació de la Producció Ecològica.

El Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació va desenvolupar el **Pla Integral d'actuacions per al foment de l'Agricultura Ecològica, amb una versió per al període 2004-2006, i una altra de 2007-2010 i al 2014.**

Existeix una Estratègia per al suport a la Producció Ecològica (2014). Els principals objectius d'aquest darrer Pla són:

- Promoure el desenvolupament de la producció ecològica.
- Millorar el coneixement i promoure el consum i comercialització de productes ecològics. Aquest és un dels majors problemes, ja que el consum de productes ecològics a Espanya és molt baix en comparació als països europeus més avançats.
- Millorar la col·laboració institucional i la gestió de recursos per al sector
- Contribuir a la seva articulació.

3.3. NORMATIVA AUTONÒMICA

No hi ha normativa en l'àmbit autonòmic, només la relativa als organismes modificats genèticament, que es concreta en el Decret 66/2007, de 25 de maig, pel que s'estableix l'organització i competències en matèria d'utilització confinada i d'alliberament voluntari d'Organismes Modificats Genèticament (OMG) i es crea i regula el Registre d'Organismes Modificats Genèticament en la Comunitat Autònoma de les Illes Balears.

Decret 27/2009, de 17 d'abril, d'adaptació del règim jurídic i econòmic del **Consell Balear de la Producció Agrària Ecològica** al Decret 49/2004 de 28 de maig, de règim jurídic i econòmic dels consells reguladors i d'altres ens de gestió i de control de denominació de qualitat.

Modificació del Decret 27/2009. Acord del Consell de Govern de dia 29 de maig de 2009, de correcció d'errades advertides en les versions catalana i castellana del Decret 27/2009, de 17 d'abril, d'adaptació del règim jurídic i econòmic del Consell Balear de la Producció Agrària Ecològica al Decret 49/2004, de 28 de maig, de règim jurídic i econòmic dels consells reguladors i altres ens de gestió i de control de denominació de qualitat

Resolució de la directora general de Medi Rural i Marí de 15 de gener de 2015, per la qual s'aprova la Norma tècnica d'agricultura ecològica per a l'helicultura i els seus productes.

3.4. COMPETÈNCIES I ACTIVITATS

A partir del Reial Decret 1852/93 es creà la Comissió Reguladora d'Agricultura Ecològica, la qual esdevé un punt de trobada per a l'assessorament de les administracions autonòmiques, dels consumidors i dels agents productors.

El control i la certificació dels productes és realitzat pels consells o comitès d'agricultura ecològica autonòmics, que exerceixen les funcions de control i inspecció dels operadors inscrits. En el cas de Balears, aquest rep el nom de Consell Balear de Producció Agrària Ecològica (CBPAE)

El CBPAE depèn de la Conselleria d'Agricultura i Pesca del Govern de les Illes Balears; fou creat mitjançant el Decret 99/1994, de 21 de setembre, pel qual es crea el Consell Balear de la Producció Agrària Ecològica i se'n regulen la composició i les funcions. La seva principal funció és assessorar productors i empreses, dur a terme tasques de control i garantir els productes produïts de forma ecològica i afavorir la seva comercialització i promoció.

Els **productes no transformats** que queden regulats a través del CBPAE són: fruita, hortalissa, *Aloe vera*, herbes medicinals i aromàtiques, olives, raïm, ametlles, garroves, llegums, cereals, cítrics, carn de pollastre/porcella/mè i ous⁶.

Els **productes transformats** regulats són: pa, pastissos, farina de garrova, formatge, iogurt, sobrassada, vi, salses, gelats, hamburgueses vegetals, cuinats de llegums, maioneses vegetals, vinagre, olives salades, envinagrats, confitures, sucs, patés vegetals i croquetes vegetals.

El CBPAE ofereix, dins el servei d'assessorament i informació, la possibilitat de consultar llibres i revistes i de participar en cursos de formació. Algunes de les activitats realitzades són:

- Jornades d'Agricultura i Alimentació
- Cursos de Formació: tomàtiga de ramallet, fructicultura ecològica, ramaderia de boví de llet ecològica, adobat i fertilització, horticultura ecològica, agricultura biodinàmica, - agricultura ecològica, cultiu ecològic del garrover i de l'ametler, curs de protecció de cultius hortícoles, etc.
- Assistència a fires locals, nacional i internacionals.

Existeix també un servei de disponibilitat de llavors per als productors i es facilita l'accés dels productors a fitosanitaris subvencionats.

En l'àmbit estatal, un dels organismes de referència és la **Societat Espanyola d'Agricultura Ecològica**, la principal funció de la qual és unir i conjugar els interessos dels agricultors, tècnics, científics i altres persones interessades a nivell nacional. Entre les funcions que duu a terme, organitza congressos i jornades, disposa d'un servei de publicacions i manté convenis amb diferents entitats i associacions relacionades amb l'agricultura ecològica⁷.

---

⁶ <http://www.cbpa.org/>

⁷ <http://www.agroecologia.net/SEAE/>

4. INDICADORS

Indicador 14.1. Superfície dedicada a l'agricultura ecològica

SUPERFÍCIE	Ha.
2014	29.391
2015	28.017
2016	29.502
2017	32.318
2018	35.848
2019	36.767

CODI	14.1
TIPUS	Resposta
DEFINICIÓ	Superfície, en hectàrees dedicada a l'Agricultura Ecològica a les Illes Balears.
METODOLOGIA	
UNITATS	Hectàrees
PERIODICITAT DE REVISIÓ	Anual.
DADES	Apartat del capítol que presenta aquestes dades: 2.1
TENDÈNCIA OBSERVADA	Increment
TENDÈNCIA DESITJADA	Increment
VALORS LÍMITS	No hi ha.
INSTRUMENTS / ORGANISMES DE CONSULTA I GESTIÓ	Consell Balear de la Producció Agrària Ecològica http://www.cbpaee.org/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=15&Itemid=101&lang=es
COMENTARIS	